

Pijnlijke maatregelen nodig om ouderenzorg in verpleeghuizen uitvoerbaar te houden

De Volkskrant 29 januari 2020

Er zijn pijnlijke maatregelen nodig om de ouderenzorg in Nederland uitvoerbaar te houden. Door de vergrijzing zijn de huidige kwaliteitsnormen in verpleeghuizen binnen afzienbare termijn niet te handhaven. Daar is geld noch personeel voor. Dat zegt Ronald Schmidt van branchevereniging Actiz, namens de vierhonderd aangesloten ouderenzorginstellingen.

Michiel van der Geest 29 januari 2020, 5:00

Ouderen in verpleeghuis Sonnevand in 's-Gravenzande spelen bingo. Beeld Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Verpleeghuizen hebben er de afgelopen jaren juist miljarden euro's bij gekregen om de kwaliteit van de zorg te verhogen, na schrijnende verhalen in de media over ouderen die aan hun lot werden overgelaten. In het daarop gesloten 'kwaliteitskader' staat de eis dat op drukke momenten van de dag er altijd twee gespecialiseerde zorgmedewerkers aanwezig moeten zijn. . .

Volgens Schmidt is er een brede maatschappelijke discussie nodig over welke pijnlijke maatregelen acceptabel zijn om de ouderenzorg uitvoerbaar te houden. Zo moet dus wellicht de kwaliteit van zorg in de verpleeghuizen naar beneden en zullen mantelzorgers nog meer moeten gaan doen, ook als familieleden eenmaal zijn opgenomen.

Actiz komt met die oproep nu uit eigen onderzoek blijkt dat het merendeel van de mensen verwacht dat de zorg voor ouderen ook in de toekomst op dezelfde manier kan worden georganiseerd, ‘en dan het liefst nog een stukje beter’. Schmidt: ‘Als we dat blijven denken, zullen we elkaar op een gigantische manier teleurstellen. Het moet anders.’

Wachlijsten

Nu al lopen de verpleeghuizen tegen de grenzen van hun capaciteit op, terwijl de grote demografische ontwikkelingen – een verdubbeling van het aantal 85-plussers in twintig jaar tijd, een verdubbeling van het aantal mensen met dementie, minder mensen tussen de 20 en 64 die als zorgverlener aan de slag kunnen gaan – pas net zijn begonnen.

De wachlijsten zijn de afgelopen twee jaar met 92 procent gegroeid. Alleen al afgelopen december groeide de wachtlijst van mensen voor wie geen plek beschikbaar was in het verpleeghuis van hun voorkeur met negenhonderd ouderen. In Oost-Brabant en Limburg staan relatief gezien de meeste mensen op een wachtlijst, blijkt uit onderzoek van *de Volkskrant*.

Onderzoeksinstituut TNO becijferde onlangs dat, als er niets verandert, er tot 2040 140 duizend extra plekken in de verpleeghuizen nodig zijn. Ook de kosten zouden daarmee verdubbelen, tot zo’n 24 miljard euro per jaar. ‘Volstrekt onmogelijk’, zegt Schmidt.

Duivels dilemma

Robbert Huijsman, hoogleraar management en organisatie van de ouderenzorg in Rotterdam, spreekt van een ‘duivels dilemma’. Volgens hem behoren de Nederlandse verpleeghuizen tot de top-3 van Europa. ‘Moet je alles uit de kast halen om dat zo te houden, of moet je erkennen dat we tegen de grenzen aanlopen van wat mogelijk is?’

Daarbij hoort volgens Huijsman de erkenning dat verpleeghuizen zich steeds meer zullen ontwikkelen tot een vorm van hospices, met zorg voor de allerlaatste fase van het leven. ‘De eigen kamer moet dus prettig zijn, maar ik denk dat samen eten aan tafel in het restaurant of een uitgebreid activiteitenprogramma over tien jaar bijna niet meer voorkomen.’ Een enorme omslag, zegt Huijsman, aangezien het beleid nu juist de andere kant op gaat.

Volgens Henk Nies, directielid bij Vilans, een kenniscentrum over de ouderenzorg, is de huidige kwaliteit alleen vol te houden als ‘er bij ongewijzigd beleid elk jaar geld bij komt’. Dat is, met de demografische ontwikkelingen in het verschiet, niet op te brengen. ‘Dit vraagstuk is alleen op te lossen, als we de vraag naar het verpleeghuis weten te voorkomen. Met nieuwe vormen van wonen, preventie, ingrijpen bij risicovolle situaties, en digitale oplossingen, moeten mensen zo lang mogelijk thuis blijven wonen.’

Verantwoording wachtlijsten per gemeente

Om de wachtlijsten per gemeente te bepalen is gekeken naar de [wachtlijstcijfers voor Verpleging en Verzorging per instelling \(AGB\)](#) van het [Zorginstituut](#). De data is van 1 augustus 2019, de meest recente cijfers per instelling die nu beschikbaar zijn. We hebben gekeken naar niet-actief wachtenden met zorg uit de WLZ. Dit wil zeggen dat de persoon op een plek in een voorkeurslocatie wacht. Van 1806 instellingen is bepaald in welke gemeente ze liggen, en hoe groot het aantal niet-actief wachtenden ten opzichte van [het aantal 65-plussers op 1 januari 2019](#). Omdat mensen ook voor een instelling

buiten hun gemeente op de wachtlijst kunnen staan, kan dit bij 'populaire' verpleeghuizen een vertekend beeld geven.